

פרשת ויקהל

- ויקהל משה וגו'. למה נאמרה פרשה זו, לפי שהוא אומר ויעשו לי שמות כה ח
מקדש, שומע אני בין בחול בין בשבת, ומה אני מקיים מחלליה מות יומת, בשאר כל
מלאכות חוץ ממלאכת המשכן; במלאכת המשכן, ומה אני מקיים, ועשו לי מקדש, בשאר
כל הימים חוץ מן השבת; או אף בשבת, והדין נותן, ומה עבודה שאינה באה אלא מכח
המכשירין הרי היא דוחה שבת, מכשירי עבודה שאין עבודה באה אלא מכחן, אינו דין
שידחו את השבת, כגון שניטלה קרנו של מובח או שפגמה הסכין, שומע אני יתקנם
בשבת, תלמוד לומר ויקהל משה, בחול ולא בשבת.
ויאמר אליהם אלה הדברים וגו'. רבי אומר, להביא שלשים ותשע אבות
המלאכות שאמר להם משה על פה.
ששת ימים תעשה מלאכה. כתוב אחד אומר ששת ימים תעשה מלאכה,
וכתוב אחד אומר ששת ימים תעבוד, בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, ששת
ימים תעשה מלאכה, מלאכתן נעשית על ידי אחרים, וכן הוא אוי' כי בני נכר אכריכם
וכרמיכם, ובשאינן עושין רצונו של מקום ששת ימים תעבוד וגו', מלאכתן נעשית
על ידי עצמן, וראו עוד אלא ויעבדת את אויבך וגו'.

שם כ ט
ישעיה סא ה
דברים כח מח

1 פרשת ויקהל| אב פרשה ב' - 2 משה אבמ נ' את
כל, אמ נ' עוד עדת בני ישראל | וגר| רק דב | אט
נאמר | פרשה זון| אט ח' | שהיא| מ שני - 3 מקדש|
כ נ' וגר | כ חול | מות יומת| ד ח' | כל| מ ח' -
4 ט המלאכות | במלאכת המשכן| כיה אב, שיג ח' |
ומה וכי הימים| מ ח' | אטכ מה - 5 חוץ מן השבת|
טמ ח', או אף בשבת| טמ ח', אב השבת |ומה| טכ נ'
אם, אמ מה (א נ' אם) - 6 הרי היא| מ ח' | אטכ

4 [במלאכת המשכן. כלומר, או אינו אלא אף וכי, כעין
הג' שהגיה כאן או אינו אפי' בעשיית המשכן ועיין עה"ס
שי"ח בהער' למלת ובמערכה ועמ' שמיז שוד' בהער' למלת
ובשבת|; 8 ח'ל ויקהל. רש"י ורמב"ן: 9 רבי אומר להביא
וכו'. נראה דמשמע' הדברים למד רבי על הדברים שנאמרו
למשה על פה והם ל"ט מלאכות, אבל בגמ' לא משמע כן,
מ"ס, ועי' ירוש' שבת ט ע"ב ובבלי שם ע. וצ"ח: 12 וכתוב
אחד וכי. לעיל כי תשא ד"ה ששת ימים יעשה:

מ את השבת | אב ומכשירי, ילק' שאלי מכשירין | עבודה במ"ב| ד ח', מ העבודה | באה| ק להם | אינו דין| אטכמ
דין הוא (כ ח') - 7 אטכ שידחה | השבת| א נכסל בטעות ומכשירי וכי השבת | כגון| מ נ' אם | ד שנטל, טכ שנטלה,
מ ניטלה | קרנו| א קרן, מ אבן | של| מ מן | מ המזבח | א נפגמה, מ שנפגם | ק שומעני | יתקנם| ט נ' אף - 8 ח'ל|
ק שני, מ לכך נאמי - 9 אלה הדברים| אב ח' | וגר| טכ ח' | להביא| מ אלו | אבות| כיה אטכ (וכי ט), אבל
דכ ח' - 10 דטמ מלאכות - 11 ששת וכי מלאכה במ"א| מ ח' | כתוב וכי עסה"ד| ט ח' | ומ"מ לרמו שצ"א פ' כי תשא |
כתוב וכי מלאכה| ד ח' | אחד אומר| מ כאן - 12 כמ אחר | תעבוד| אב נ' וגר (כ ח') כיצד יתקיימו שני כתובין,
מ נ' הא כיצד | בזמן שישראל| אבמ כשישראל | מקום| מ נ' וכי כמו בתחלת פרשת כי תשא | המוסגר רק אב וכן
כלן בס' - 13 א נעשת וכן בס' | איכריכם, כ אכריכם - 14 וכרמיכם| כ ח' | כ וכשאי, א וכשאיני יש' | ימים| א
ח' | וג' כ ח' - 15 א ועבד | במקרא אויבך | וג' כ ח' -

וביום השביעי יהיה לכם קדש. שלא יהו ישראל אומרים, הואיל ומותרים בעשיית מלאכה בכית המקדש, נהא מותרין בנבולין, ת"ל וביום השביעי יהיה לכם קדש, לכם קדש ולמקום חול.

כל העושה בו מלאכה יומת. בו ולא בו ובחברו, והרי שחל יום הכפורים להיות ערב שבת, ועשה מלאכה בין השמשות, שומע אני יהא חיוב, תלמוד לומר כל העושה בו מלאכה יומת, בו ולא בו ובחברו.

לא תבערו אש ונו'. למה נאמר, לפי שהוא אומר 'בחריש ובקציר תשבות, שבות מחריש בשעת הקציר, שבות מערב שביעית לשביעית; אין לי אלא שהוא שובת מערב שביעית לשביעית, יכול כן ישבות מערב שבת לשבת, > והדין

נותן הואיל ושביעית לשם השם, ושבת לשם השם, אם למדתי שהוא שובת מערב שביעית לשביעית, כך ישבות מערב שבת לשבת, ועוד קל והומר, ומה שביעית שאין חיובין עליה לא כרת ולא מיתת בית דין, הרי הוא שובת מערב שביעית לשביעית, שבת שחיובין עליה כרת ומיתה בית דין, דין הוא שישבות מערב שבת לשבת; ולא יהיה רשאי להדליק לו נר, או להשמין לו את החמין או לעשות

לו מדורה, ת"ל לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת, ביום השבת אי אתה מבעיר, אבל אתה מבעיר מערב שבת לשבת. — דבר אחר לא תבערו אש בכל מושבותיכם, למה נאמר, לפי שנאמר 'אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, שומע

אני בין בחול בין בשבת, ומה אני מקיים מחלליה מות יומת, בשאר כל מלאכות, חוץ מן המערכה; ובמערכה, ומה אני מקיים לא תכבה, בשאר כל הימים חוץ מן השבת, תלמוד לומר לא תבערו אש בכל מושבותיכם, במושבות אי אתה מבעיר אבל אתה

11 ויקרא ו

1 שלא יהו ישראל וכו'. כ"ה פ"ו וצ"ל כמכודרשבי' שלא יהו כהנים אומרים, הואיל ומותרים אנו במקדש וכו', ועיין מאמר על המכודרשבי' למור"ר ר"י הלוי: 4 ולא בו ובחברו. כריתות פ"ד מ"ב תוספתא שם פ"ב ה"טו ובבבלי שם י"ט: ת"כ חובה פרק ז' ה"ח, ופי' בבה"מ דלענין חטאת קאמר, ובמ"ע כתב דא"צ אלא ס"ד מאחר שגמר המלאכה מערב שביעית וכו' לשביעית. בא"צ מוחק ז"ל, וא"צ, וסתמא כר"ע, שביעית פ"א מ"ד ר"ה ט: 12 ולא וכו'. כלומר או לא יהיה כג' ילקוט דס"ד דדמי לשביעית לגמרי גם לענין זה קמ"ל דלא: 19 ובמערכה. כלומר או אף במערכה [כעין ג' ילק' ומ"ח והג' א"צ או אינו אלא מן (בסתה"מ אף) המערכה]: 20 במושבות וכו'. שבת

1 יהיה לכם קדש ד' ח', א ג' וג' [יהו] למפ יהיו — 2 ומותרין פ' ג' אנו, אטכמ ואנו מותרין (מ מותרים) | בעשיית| אטכמ לעשות | מותרין| אטכמ ג' לעשות מלאכה | אכ השביעי וגו' — 3 לכם קדש| מ ג' כלומי | לכם בפ"ב ד' ח', ט ג' יהיה, פ ג' הוא | קדש ד' ח' — 4 וכך וכל | בו בפ"ב דט' ח' | ל הרי — 5 להיות ערב| כ לערב| אכ יהיה — 6 אומק כי כל (כ"ה שמות לא יד) | יומת| מ ח' | בו בפ"ב דכ ח', מ מלאכה בו — 7 תבערו וכו' ובקציר| כ ח' | וגו' טלמ ח' | למה נאמר| אד ח' | שה"א מ שג' — 8 כ תשבת | שבות| מ ח' | אטכמ מן החריש, מ ג' בשעת החריש ומן הקציר | ט ובשעת | הקציר| מ ג' ר"ל | שבות| אטכמ שישבות| לשביעית| ט ג' כשם שהוא שובת | א"ל וכו'

ישבות שה"ס| ט ח' | אין| א הין — 9 שהוא שובת| מ שישבות | יכול| אכמק ח' | כן ישבות| מ ח' | לשבת| מ ג' מנין. ד לערב שבת | המוסגר ד' ד' | מ ודין הוא — 10 כ והואיל | ט והשביעית | אכ לשום וכן בס' | מ והשבת | אם| ילק' ווינ' ח' | אכ למדת, מ למדנו — 11 כך ישבות| ט ח' | מערב| ילק' ווינ' כמערב | אטכמ מה (ח') אם (ח') — 12 כן ישבות| ט ח' | מערב| ארכ או, ט או לא | לן| אכמ ג' את | אטכמ ג' את | אטכ מ ח' וכן בס' | טמ ולהטמין | טמ ולעשות — 15 לן| כ ח' | מדורה| מ ג' מערב שבת | אש| א ג' וגי' | בכל מושבותיכם| אטכ ח' | ביום השבת בפ"א| אכ ח' | אכ אין | אכ את מבער — 16 כק אתה (כ את). מבער, א מבער את | לשבת| א לערב שבת | כ תבערו וגו' | בכל מושבותיכם| אטכ ח', אט גו' (ט ח') וגי' וביום השבת — 17 למה נאמר| ארטכ ח' | לפי שג' אכק ח', ט לפי שה"א | אכ או אש וכו' | ד תמיד וגו' | אכ תוקד וגו' | לא תכבה| מ ח' — 18 בין בפ"ב| אכ ובינ | א מה | כל| מ ח' | אכ המלאכות — 19 ובמערכה| כ"ה אכ, ד ח', ט או אינו אף המערכה, מ א"א אלא אפילו במערכה | אכ מה | לא תכבה| מ איש תמיד תוקד | בשאר| ד ח' | כל| מ ח' | מ ימים | השבת| ד שבת, מ משבת — 20 אכ

מבעיר בבית המקדש. — אמר אחד מתלמידי רבי ישמעאל, הרי הוא אומר לא תבערו אש, למה נאמר, לפי שהוא אומר וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת, שומע אני דברים טא כב בין כחול בין בשבת, ומה אני מקיים מחלליה מות יומת, בשאר מלאכות חוץ ממיתת בית דין; או אינו אפילו במיתת בית דין, ומה אני מקיים יתלית אותו על עץ, בשאר כל הימים חוץ מן השבת; ובשבת, ת"ל לא תבערו אש וגו', שריפה בכלל היתה ויצאת ללמד, מה שרפה מיוחדת שהיא אחת ממיתות בית דין, ואינה דוחה את השבת, אף כל שאר מיתות בית דין לא ידחו את השבת. — רבי יונתן אומר, לא תבערו אש, למה נאמר, לפי שנאמר ויקהל משה וגו', שומע אני, לא יהא חייב עד שיעבור על שלשים ותשע אבות מלאכות, תלמוד לומר בחריש ובקציר תשבות; עדיין אני אומר, עד שיעבור על שתים, ואם לאו אינו חייב, תלמוד לומר לא תבערו אש, הבערה היתה בכלל ויצאת ללמד, אלא מה הבערה מיוחדת שהיא אחת משלשים ותשע אבות מלאכות וחייבין עליה בפני עצמה, אף כל שאר שלשים ותשע אבות מלאכות, דין הוא שיהא חייב על כל אחת ואחת בפני עצמה. — רבי נתן אומר, לא תבערו אש, למה נאמר,

תבערו וגו' | א אש וגו' | במושבות | כ"ה אטכ ורמב"ן (ויקרא כג, טו), ד ח', מ במושבותיכם | אב אין | אב את | מבעיר | כ"ה מלמ ורמב"ן שם, אובק מבער | וב ק אתה (כ את) מבער, א מבער את — 1 המקדש מ ג' במערכה | מ אחד מתלמי ר"י אומ' | הרי הוא אור' ט ח' — 2 אש | כ ח', א ג' וגו' | שהיא | מ שג' | ט כי משפט מות | ד ח' | והומת | ארכ ח', א וגו' — 3 בין בפ"ב | אב ובין | מלאכות | כ"ה מ, אבל אדמכ כל המיתות | כ ממיתות — 4 או אינו אפילו | כ"ה ול, אכך ח', מ או אינו אלא אפילו, ט או אף | במיתת | א ובמיתות, כ במיתות, ט מיתת | ביד | א בית שאינו דין | אב מה | ותלית וכי' | מ והומת | על עץ טכ ח' — 5 כל | מ ח' | מ ימים | מ משבת | ובשבת | כ"ה אכך, ול ח', ט או אף בשבת, מ או אינו אלא אפילו בשבת | אש | אטכ ח' | וגו' | טכמ ח', מ ג' בכל מושבותיכם וגו' עזר ולהלן הוא אומר והיו אלה לכם לחקת מושבותיכם (במדבר

כ. ועי' רמב"ן בפ' אמור כג טז: |] אמר אחד וכי. עיין מנחות גזן] — הרי הוא אומר וכי, לעיל משפטים פ"ד ד"ה מעם מונבתי וכי: 4 ומה אני מקיים ותלית וכי. בא"צ ג' ומה אני מקיים והומת בשאר וכי: 5 ובשבת. בא"צ הגיה או אינו אלא אפי' בשבת, וא"צ, וכן היא לשון המכיל בכמה מקומות בפרשה זו, עיין לעיל עמ' שמה הערה לשי' ד, ועיין שורה הקודמת וכו"ל: 6 ר' יונתן וכי. בא"צ מגיה ע"פ הגמ' ודשבת ע. ר' נתן [כג' מ"ח ועי' מכדרשב"ן] וגורס לקמן ר' יונתן [וגרסת רמב"ן כאן ר' נתן] ועי' שני הלי' בגמ' שם ובתוספות ד"ה יכול: 8 לפי שנאמר וכי. בא"צ מגיה לפי שהוא אומר אלא אפי' בשבת, וא"צ, וכן היא לשון המכיל וכי' וצ"ל כמכדרשב"ן לפי שהוא אומר אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם, שומע אני לא יהא וכי' ועי' מאמר על המכדרשב"ן דף ה, עיין ביצה פ"ב מ"ה, ירוש' טא ע"ג סג ע"ב ורמב"ן בפרשה: 13 ר' נתן וכי' יהא רשאי. בא"א הגיה לא יהא, ועי' במ"ע.

לה בט) מה להלן בבי"ד אף כאן בבי"ד | שריפה וכי' ללמד | מ ח' | אטכ היתה בכלל — 6 ט ויצאת | ללמד | אכ ג' אלא | מ ומה | מיוחדת | ארש ח' | טכ ממיתת | ד אינה — 7 אב ואף | שאר | מ ח' | יר' יונתן | מ ר' נתן — 8 שג' | א טכ שהיא | ויקהל וכי' | מ ויאמר אליהם אלה הדברים | משה | א ג' את כל | וגו' | דט ח' | אב יהיה — 9 על | ט ג' כל | אבות | טמ ח' | אב המלאכות | תשבות | דכ ח' | עדין אני אומר | ארכ ח' — 10 עד שיעבור | מ שיעבור | שתיים | מ ג' יהא חייב | אינו | אכמ לא יהיה | מ יהא | | חייב | ט ג' עד שיעבור | אש | דכ ח', א ג' בכל מוש' וגו' — 11 מ בכלל היתה | מ ויצאתה | אלא | מ ח' | מה | א מן | אחת | מ ח' | אבות | אט ח' — 12 כ המלאכות | אב חייבין, ד חייב | בפני עצמה | ד ח' | שלשים ותשע | מ ח' | שלשים | ק ג' בטעות יום | מלאכות | א המלאכות, א ג' כאן בטעות חייבין עליה בפני עצמה אף כל שאר שלשים ותשע אבות המלאכות (המלות חייבין עליה בפ"ע גרשמו גם בכי"מ במקום זה ונמחקו) | דין הוא שיהא | דמ ח' — 13 א שיהיה | חייב | מ חייבין | ק לחייב | עכא"א | ד עליה | כל | ט ח' | אב אחד ואחד | אב עצמו | ר' נתן אומר | מ ד"א | לא וכי' ת"ל שורה ט"ז | מ ח' | כ תבערו וגו' | אש | ט ח', א ג' וגו' — 1 עמוד הסמוך משה | א ג' את כל עזת ב"י וגו' | יהא | כ ג' נחיה, ט אינו | אב | להטמין — 2 ולעשות | כ"ה ט, ארכ לעשות | ט את המדורה וגו' מערב שבת | כ תבערו וגו' ויתר הכת' ח' | אש | אטמ ג' בכל מושבותיכם | ביום השבת בפ"ב | ט ח' — 3 א כ אין | אב את וכן בס' | אב מבער וכן בס' —

לפי שהוא אומר, ויקהל משה, שומע אני יהא רשאי להדליק לו את הנר ולהטמין לו את החמין ולעשות לו מדורה, תלמוד לומר לומר לא תבערו אש.
ביום השבת. ביום השבת אי אתה מבעיר, אבל אתה מבעיר ביום טוב.

ח ס ל ת מ כ י ל ת א ל א ל ה א ש מ י א ת ו ש ב ח ת א

ואית בה מסכתות תשעה ואילון אינון סימניזון ואמר פרעה למשה ונשל
עמלק בירחא למידן כספא דשבתא. ואית בה פרשיות שמונים ושתיים
למטיב מיט ספס קצית.

